

Norska fólkaatkvøðan og útnorður

Oddagrein

Í gjár atkvøddu norðmenn um landið skuldi fara upp í ES ella ikki. Fyrr í ár hava finlendingar og svar atkvøtt fyrir limaskapi og gerast tey londini limir frá 1. januar. Í skrivandi løtu kenna vit ikki úrslitið av norsku atkvøðuni, men alt hevur bent á ein sera javnan dyst.

Tað er greitt, at føroyingar, islendingar og grønlandingar fylgja væl við, hvat hendir í okkara grannalondum og her ikki minst í Noregi, nú Noreg er so stórir kappingarneyti á fiskivinnuøkinum. Fyri okkum føroyingar er tað sera spennandi og avgerandi hvat norðmenn gera. Og hetta evnið hava vit tikið upp í blaðnum í dag. Vit hava tosað við fleiri núverandi og fyrrverandi lógmenn, vinnulívsfólk og mentafólk.

TEY eru ójovn á máli. Men sum heild kann sigast, at niðurstøðan er tann, at Føroyar eiga ikki at leypa áleystum aftaná norðmonnum, líka mikið hvat teir velja. Vit eiga at halda fram við royndum okkara at fáa eina betri avtalu við ES. Tað er greitt, at fara norðmenn ikki upp í, so hava vit betri stundir at fáa eina slíka avtalu upp á pláss, men kortini hevur málið um eina betri avtalu fyrir føroyskar fiskavørur til ES skund fyrir okkum. Fyrrverandi lógmaður Atli Dam visir í samrøðu á, at tað finnst góðir møguleikar at fáa betri marknaðarsæmdir við verandi avtalu sum grundarlag.

VIT teljast eisini m.a. teirra, sum halda, at vit eiga ikki at leypa við báðum beinum inn í ES. Vit eiga at gera alt fyrir at kanna møguleikarnar fyrir at standauttan fyrir, men harvið er ikki sagt, at vit ikki um somu tíð eiga at kanna allar teir møguleikar, sum framtíðin fer at hava at bjóða okkum.

ANNARS HALDA vit, at tað hevði tænt okkara søk best, at havt kappingarneytan Noreguttan fyrir ES. Nú er tíðin annars komin hartil, at Føroyar, Grønland og Ísland mugu samstarva um fiskivinnupolitikkinn í Norðuratlantshavi. Útnorðurækið er dupult so stórt sum alt ES-ækið og tað er greitt, at Føroyar, Grønland og Ísland umsita ómetaliga stór ríkidømi, og hetta er nakað, sum vit ikki eiga at undirmeta. Tað hevði verið hugaligt at hugsa sær eitt útbýgt útnorðursamstarv, sum eisini fevndir umm Noreg, men her mugu vit tivanverri úsanna, at Noreg hevur roynt at spæla av nógv USA í hesum økinum. Kemur ein oljuvinnu í gongd her hjá okkum, so er tað greitt, at vit koma at standa sterkari, spurningurin er um tað er vilji og ynski um at fáa eitt veruligt samstarv í Norðuratlantshavi. Vit duga anars væl at siggja, at eitt útnorðursamstarv krevur nógv av okkum øllum. Hetta kemur ikki av sær sjálvum. Úrslitið av fólkaatkvøðuni í Noregi kann fáa stóran týdning fyrir hetta samstarv.

Söslalúrin

Juradómarin

Við einum fundamentalistiskum demagogi í formannssessinum er lögtingsins rættarnevnd gjørd til standrættardómstól hjá politiskum maktstrevurum. Sambært avdúkingunum í Dimmalætting tann 26. nov. 94 er Bjørn á Heygum ikki skikkaður at hava tilknýti, tífansheldur, at virka innanvert nakra rættarskipan! Hansara meiningar í samband við kanningarnar í skipamálunum í 80'unum, avdúka ein mann, ið "hugas" í endurbótandi (restituering) politikið, helst ætlaðar at gera lamin (paralysera) politisk mótstøðufólk. Hann eigur skjótast til ber at vera loystur úr sínum starvi, skrivur John Smith í Viðmerkingini í dag.

Tað er ræðandi, tá sjálvur formaðurin fyrir rættarnevndini í lóggevandi tinginum, juristin Bjørn á Heygum, á fremstu síðu, í landsins størsta blað, avdúkar spekulatið "ynsktum" sálarligum avleiðingum, tá hann sigur:

"Vit eiga at leggja dent á tann reinsandi máttin" ein kanning av ivasomum vedhaldum, lánum, og studningum til skip í áttati árinum eiga at hava. Tað er ikki minni ræðandi at formaðurin, í sama viðfangi, boðar frá at einstøk mál skulu takast burtur úr til nærrí granskingar."

Formaðurin í Rættarnevndini tekur sær ikki einans dómandi vald, hann fletur inn í sín praksis eisini rættin at velja og áleggja endurbótandi hættil (preventiva restituering) á sama hátt sum ein dómari ger tað í sambandi við straffútmátting, tá dómur verður sagdir - við tí skakandi muni, at hetta tekur maðurin sær rættindi til áðrenn bæði ákæru, rættarsak og dóm. Uttan undantak, eisini sjálvst um móguligur dómur er frídoming, so skal einhvør, ið Juristfundamentalisturin Bjørn á Heygum, finnur tað fyrir gott og opportunt at kanna, tvangstakast og "lutrast" av at læra at kenna "tann reinsandi máttin" (les: tað restitueringandi straff-áriníð).

Hetta er so langtuttan fyrir alt mark, og hetta er ein so skakandi sjálvsavdúking, at hetta kann ikki annað enn føra til, at hugt verður nærri eftir, um advokaturin Bjørn á Heygum í heila tikið er skikkaður ella líkur tey kriteri, ið galda fyrir at kunna praktisera sum juristin. Í øllum førum er hann aftan á hetta ikki longur habilur sum formaður fyrir lögtingsins lógarnevnd. Hetta skal í tí skili eisini verða ein áheitan á lögtingsins formansskap um at skipa so fyrir, at Bjørn á Heygum verður settur frá sínum starvi sum formaður fyrir lögtingsins Rættarnevnd.

Bjørn á Heygum hoyrir til eitt nýtt ætalið av annarleiðis einrindaleysum slagi av juristum. Hann hevur, tykist tað, við at lesa ávis

brot úr lógum við fundamentalistiskum brillum, og við at seta fram divergerandi tulkningar av ávisum brotum úr lógnum, sum hann síðan hevur flett inn í ein demagogiskan boðskap, vundið sær ein sess í okkara lóggevandi tingi. Hann hevur eisini bevið flett spurningar um etik og moral inn í sína demagogisku herferð. Hann hevur skapað eina opinión (les: øsing) ið byggir á eitt ikki existierandi grundarlag.

Um somu tíð at svørja til kapitalismu og "friar" marknaðarbúskap, og inn í hesa ideologi at fletta etik og moral. Tað er sum at blása og hava mjøl í muninum. Er tað nøkur lóg, ið er galdandi í samband við kapitalismu, so er tað tann ikki skrivaða junglulógin. So tann, ið ber tilika mótsøgn yvir sín munn, hann lýgur, og enn verri hann veit, at hann lýgur. Hann lýgur so stutt við beráðdum huga! Nakrar skrivaðar rutinur, nakrar óskrivaðar reglur, tað vanabetingaða, og so tær treytir, ið settar vera individuelt millum stovnar, úr stovni til stovn, rentusatsir og lógirnar í vanligari tulkning, tað eru vanligu rammurnar fyrir kapitalismu í praksis.

Men etikur og moralur er tað eingin av, av teirri einføldu orsök at kapitalisma og moralur upphæva hvørt annað sum hugtøk.

Við omanfyrirstandandi sum argumentation fyrir mínu niðurstøðu, so fari eg at stinga Bjørn á Heygum heilt onnur motiv í skógvarnar, enn tey hann hagartil hevur ført fram sum grundgevingar fyrir sínum politiska hetztaktiviteti.

Mín niðurstøða er tann, at tey motivir Bjørn á Heygum virkar sambært, eru ikki fleiri enn tað eina: **Politisk makt!** - sambært princippiinum, at málið ger heilagt mátan! - at Bjørn á Heygum, sostatt, eruttan bæði etik normsett tífansheldur nakran moral! Tí á forsiðuni á Dimmalætting, leygar dagin 26. nov. 94, verður avdúkað ein strategi, ið hevur eittans sikt: Paralyse-

Eingin heksajagt eftir lógloysingum í 80'unum

- Vit eiga at leggja dent á tann reinsandi máttin, ein kanning av ivasomum vedhaldum, lánum og studningum til skip í áttatiárinum eiga at hava, sigur Bjørn á Heygum, formaður í rættarnevnd lögtingsins

PÓL Á KLETTI

Rættarnevndin skal víðgera uppskot Kristiliga Fólkaflaksins til samtyktar um at kanna politisku og umsitingarlugu ábyrgdina í sambandi við skipabygging, vedhald og útgjald av upphøggingarstuduli. Tingið hevði í. víðgerð av málinum hósdagin.

Sum grundgeving at leggja uppskotið fram visir Kristiligi Fólkaflakurin á grannskoðaravíðmerkingar í vár, ið vóru sera álvassamar ákæru móti politisku og umsitingarlugu myndugleikum í 80'unum. Málið varð reist á tingi, men ikki avgreitt áðrenn val varð útskrivað.

Nýggja landsstýrissamgongan hevur sett sær fyrir at

mál burturúr, har talan kann vera um ólóglegar transaktiónir. Hetta er ikki nøkur heksajagt. Tey skulu standa til svars, tey óseku reinsast fyrir ákæru. Tað verður ofta sagt, at vit øllu skuldi í tí, sum hendi í 80'unum. Her eri eg ósamdur. At ákæra eitt heilt fólk ber ikki til. Men vit eru øll líka fyrir lógin, bæði høg og lág, segði Bjørn á Heygum.

Heini O. Heinesen úr Tjóðveldisflokkinum helt tað vera óneyðugt hjá tinginum at seta fleiri kanningar í verk, tá grannskoðarnevndin er komin til eina niðurstøðu og hevur sagt sína hugsan.

- Longur, vit vaða út í slíka evju, meira niðurgera vit tingið. Stundin er nú komin at lita fram og ikki aftur, segði Heini O. Heinesen.

Lasse Klein úr Kr. Fólkaflakkinum var samdur við Heina O. Heinesen um, at tað er neyðugt at lita fram í tíðina og ikki bara tøva í tí, sum farið er, men tað er neyðugt at rannska alla umsitingina, tí tað er hon, sum skal bera so í bandi, at øll okkara lógarskipan virkar.

- Tingið kann ikki víðgera málið objektívt, tí tað

ring av politiskum mótstøðufólki, bæði faktiskum og hugsaðum sovordnum, ikki bert tvørtur um øll flokksmørk, men eisini og ikki minni innanfloka.

Stutt sagt: Ein eindaleys fundamentalistisk demagogisk strevaravera!

j. smith.